

2010

Twórczy Nauczyciel Przedszkola

Biuletyn nr 4

Rok szkolny 2009/2010

Pod redakcją: Jolanty Kolibowskiej – doradcy
metodycznego wychowania przedszkolnego

Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli
w Centrum Doskonalenia i Edukacji
we Włocławku
czerwiec 2010

Spis treści

Wprowadzenie – <i>Jolanta Kolibowska</i>	3
Wpływ postaw rodzicielskich na rozwój- społeczno moralny dziecka w wieku przedszkolnym w powiązaniu z przestrzeganiem praw dziecka – <i>Dorota Wasielewska</i>	5
Wykorzystanie wybranych metod terapeutycznych podczas zajęć muzycznych w przedszkolu – <i>Dorota Wasielewska</i>	14
Spotkanie z poetką w przedszkolu – <i>Katarzyna Pawlak</i>	18
Przyroda inspiracją działalności artystycznej – program wspomagający aktywność twórczą dzieci – <i>Katarzyna Pawlak</i>	20
„My się zimy nie boimy” – zabawy muzyczno – ruchowo - sportowe pod hasłem: „Zima swe uroki ma” – <i>Dorota Woźniak</i>	27

Wprowadzenie

Forum nauczycieli przedszkola „Twórczy nauczyciel przedszkola” jest formą doskonalenia zawodowego, skierowaną do nauczycieli poszukujących nowych kierunków edukacji, pragnących doskonalić własny warsztat pracy. Formułą cyklu zajęć jest rozwijanie kreatywnego podejścia do zagadnienia edukacji małego dziecka, samodoskonalenie, wymiana doświadczeń uczestników.

Celem forum „Twórczy nauczyciel przedszkola” jest:

- wywołanie dyskusji na temat zaspokajania potrzeb edukacyjnych małego dziecka w warunkach przedszkola, opartej na doświadczeniu i wiedzy;
- doskonalenie warsztatu pracy nauczyciela i merytoryczne przygotowanie do konstruowania środowiska edukacyjnego małego dziecka na miarę jego potrzeb i możliwości;
- rozwijanie kreatywnego podejścia do edukacji przedszkolaka uwalniającej od nadmiernej dydaktyki i skupiającej się na wychowaniu skierowanym na rozwój.

W ramach forum prowadzone były zajęcia otwarte opracowywane przez uczestników w ramach dzielenia się doświadczeniem.

Biuletyn „Twórczy Nauczyciel Przedszkola” zawiera niektóre tylko opracowania z pośród tematów poruszanych w czasie spotkań.

Udział w spotkaniach jest doskonałą okazją wzbogacenia własnego warsztatu pracy dla młodego nauczyciela

Zapraszamy do udziału nauczycieli poszukujących i pragnących dzielić się swoim doświadczeniem.

„Twórczy Nauczyciel Przedszkola”

Dziękuję uczestnikom za zaangażowanie i twórczy wysiłek włożony w pracę w ramach forum „Twórczy nauczyciel przedszkola”.

*Jolanta Kolibowska
doradca metodyczny
wychowania przedszkolnego*

Wpływ postaw rodzicielskich na rozwój - społeczno moralny dziecka w wieku przedszkolnym w powiązaniu z przestrzeganiem praw dziecka

Rozwój społeczno - moralny to zdobywanie przez dziecko dojrzałości do współżycia w społeczeństwie. Polega na przyswojeniu sposobów zachowania się, włączeniu się do życia grupy i uczestnictwie w jej działaniach na równorzędnych prawach i obowiązkach.

Żadne dziecko nie rodzi się społecznie ukształtowane, musi dopiero wyuczyć się odpowiednich zachowań :dostosowania się do innych. Umiejętność tę osiągnie poprzez przebywanie z osobami dorosłymi, rówieśnikami w różnych sytuacjach. Uspołecznienie i uczenie się współżycia w środowisku jest procesem trudnym. Głównym środowiskiem kontaktów społecznych dziecka jest rodzina, a potem przedszkole jako dopełnienie.

W gronie rodziny dziecko nawiązuje kontakty przede wszystkim z rodzicami. Stosunki między dzieckiem a rodzicami zależą od wielu czynników. Głównym z nich są postawy rodzicielskie.

Postawa rodzicielska to względnie trwałe ustosunkowanie się wobec dziecka.

Amerykański psychiatra L.Kanner wyróżnił 4 typy postaw rodzicielskich:

- I. Akceptację i miłość
- II. Jawne odrzucenie
- III. Perfekcjonizm
- IV. Przesadną opiekuńczość

Polski projekt typologii postaw rodzicielskich opracowała M. Ziemska. Dzieli ona postawy na 4 pozytywne i 4 negatywne.

„Twórczy Nauczyciel Przedszkola”

Postawy pozytywne	Postawy negatywne
1) akceptacja	1) odrzucająca
2) współdziałanie	2) unikająca
3) rozumna swoboda	3) nadmiernie ochraniająca
4) uznanie praw	4) nadmiernie wymagająca

Akceptacja dziecka to przyjmowanie go takim, jakim jest – ze wszystkimi jego wadami i zaletami. Nie oznacza to całkiem bezkrytycznego stosunku do dziecka lecz wysoki stopień empatii i tolerancji, ułatwiający zrozumienie indywidualnych jego potrzeb oraz swoistych trudności na jakie wiele dzieci napotyka w swoim rozwoju. Rodzice akceptują dziecko, ufają mu, troszczą się o nie i okazują mu swoje uczucia. Poświęcają mu wiele czasu: biorą udział w jego zajęciach, spędzają z nim czas wolny-chodzą na spacer, wycieczki. Szanują jego indywidualność. W postawie współdziałania wyraża się stała gotowość rodziców do uczestnictwa w życiu dziecka, do udziału w jego zajęciach bądź z ich inicjatywy, bądź też gdy dziecko tego oczekuje lub na jego życzenie czy prośbę. Współdziałanie nie ma charakteru natarczywego wtrącania się we wszystkie czynności dziecka i pilnowania go na każdym kroku.

Formy współdziałania mogą być rozmaite. Zależnie od wieku dziecka i od jego potrzeb rozwojowych będzie to współudział w zabawie ,rozmowa i udzielanie odpowiedzi na liczne pytania, jakie zadaje dziecko w wieku przedszkolnym. Wspólne dyskusje wymiana poglądów na dane sprawy, okazywanie zainteresowania działalnością dziecka i jego środowiskiem poza domem.

Rodzice nie tylko współuczestniczą w czynnościach dziecka lecz wciągają je również w sprawy rodziny, w codzienne czynności gospodarcze i porządkowe w sposób dostosowany do jego możliwości. Dziecko znajduje w tym wiele zadowolenia, gdy widzi, że skutki jego czynności przynoszą korzyści nie tylko jemu samemu, ale i osobom z najbliższego otoczenia,

a pokonywanie drobnych trudności rozwija jego wiarę we własne siły oraz wpływa dodatnio na samopoczucie i samoocenę.

Gotowość do współdziałania z dzieckiem uzupełnia postawa rozumnej swobody, która polega przede wszystkim na pozostawieniu dziecku pola do własnej inicjatywy i aktywności. Zakres tego pola zmienia się w zależności od cech indywidualnych i rozwojowych dziecka, a wraz z wiekiem staje się coraz szerszy, gdyż dziecko nawiązuje wiele kontaktów społecznych z osobami spoza środowiska rodzinnego.

Przy postawie rozumnej stwarza się dziecku warunki sprzyjające rozwojowi jego samodzielności i odpowiedzialności za własne postępowanie. Rozumna swoboda oznacza wolność działania, ograniczoną rozsądnymi rygorami wymagań i obowiązków oraz granicami czy stopniem ryzyka, jakie można i trzeba nieraz podejmować, by dziecko zdobyło niezależność nieodzowną w procesie osiągnięcia dojrzałości psychicznej.

Uznanie praw dziecka to postawa, gdzie rodzice traktują dziecko jako równouprawnionego członka rodziny, dopuszczając je, w miarę jak wzrasta, do coraz szerszego kręgu spraw, w których współdecyduje i współuczestniczy. Uznanie praw dziecka łączy się z poszanowaniem jego indywidualności, co wyraża się w toku działalności wychowawczej stawianiem takich wymagań, jakim dziecko potrafi sprostać, unikaniem nadmiaru sytuacji mogących wywołać zbędne frustracje-zwłaszcza jeżeli dziecko nie jest na nie zbyt odporne. Poszanowanie indywidualnych cech dziecka przejawia się zatem w delikatnym i taktownym postępowaniu z nim w sytuacjach życia codziennego także w tendencji do rozwijania jego specjalnych zainteresowań i uzdolnień oraz specyficznych potrzeb uczuciowych i społecznych.

Postawa odrzucająca stanowiąca przeciwieństwo uznania praw dziecka, zdecydowanie utrudnia osiągnięcie zamierzonych celów oraz wypacza lub zakłóca rozwój osobowości dziecka. Przyjmuje się, że dziecko odrzucane to przede wszystkim dziecko nie chciane, to, które urodziło się w momencie niedogodnym

dla obojga małżonków lub dla jednego z nich. Czynniki sprzyjające ukształtowaniu się postawy odtrącającej bywają rozmaite począwszy od doświadczeń wyniesionych z rodziny pochodzenia przez męża lub żonę ,poprzez indywidualne cechy osobowości małżonków (takie jak niedojrzałość emocjonalna, narcyzm, infantyizm), aż do uwarunkowań zewnętrznych np. szczególnie trudnej sytuacji materialnej, mieszkaniowej czy rodzinnej. Fakt, że kobieta zachodzi w ciążę przypadkowo i dziecko przychodzi na świat w terminie nie zaplanowanym, nie przesądza jeszcze o postawie odtrącającej. Kobieta, która nie pragnie dziecka, godzi się często już podczas ciąży z tym, że będzie je miała ,a po urodzeniu otacza je troskliwą opieką. Czasami jest to nawet opieka wzmożona, tak jakby matka chciała wynagrodzić dziecku swoje najpierw niechętnie do niego nastawienie.

Dwie wyróżnione przez M. Ziemią postawy negatywne z punktu widzenia rozwoju

i wychowania: odtrącającą i unikającą można uznać za dwa warianty postawy odrzucenia. Obie cechuje nadmierny dystans wobec dziecka. Przy postawie odtrącania sposób wyrażania tego dystansu jest czynny, przy postawie unikania-bierny. W przypadku pierwszym rodzice stosują wobec dziecka surowe kary, nieproporcjonalne do stopnia przewinienia. Grożą mu często wyrzuceniem z domu, umieszczeniem w zakładzie poprawczym. Często wyśmiewają się z dziecka, szydzą z jego nieudanych prób i lekceważą osiągnięcia.

Przy postawie unikającej, w przypadkach skrajnych, rodzice w ogóle nie dbają o dziecko, nie zaspokajają jego podstawowych potrzeb materialnych. Przy niskim poziomie kulturalnym i moralnym rodziny dziecko błąka się często po ulicy, szuka schronienia u kolegów lub sąsiadów, aż w końcu zajmuje się nim opieka społeczna i zostaje ono skierowane do domu dziecka.

Postawa unikająca może przybierać mniej skrajne ,a zarazem bardziej wyrafinowane formy. Dziecko ma wtedy pozornie zapewnioną bardzo dobrą opiekę. Jest pięknie ubrane, ma wspaniałe warunki nauki i zabawy. Jednakże

tak naprawdę rodzice rzadko znajdują dla dziecka czas, są zajęci własnymi sprawami, żyją w swoim świecie.

Istnieje wiele odmian postawy unikania i wiele różnych form postępowania rodziców ujawniających taką postawę. Charakterystyczny jest jednak dla nich wszystkich chłód uczuciowy przy pozornym liberalizmie i trosce o dziecko, zaniebywanie bezpośrednich oddziaływań wychowawczych w codziennym kontakcie. Odrzucenie bywa tu maskowane pozorami starannej opieki.

M. Ziemska wyróżnia również postawy rodzicielskie nadmiernie koncentrujące się na dziecku. Zalicza do nich postawę: nadmiernie ochraniającą i nadmiernie wymagającą. Postawa nadmiernie ochraniająca stanowi kontrast postawy unikającej. Rodzice w tym przypadku utrzymują z dzieckiem stały i bardzo bliski kontakt, ograniczając mu jednakże stosunki społeczne z innymi ludźmi, głównie spoza rodziny. Postawa przesadnie opiekuńcza zdarza się u rodziców mających poczucie winy wobec dziecka z różnych przyczyn: wyobrażają sobie, że dziecko nie było dostatecznie pożądane albo, że są już za starzy, aby je wychowywać. Postawa taka cechuje matki dzieci pierworodnych lub jedynych, jak również matki samotne, wdowy, kobiety opuszczone przez męża albo nie znajdujące satysfakcji we współżyciu małżeńskim. Łączy się ona z niekonsekwentnym stylem wychowania: rodzice z jednej strony na wszystko dziecku pozwalają, rozpieszczają je i ulegają jego zachowaniom. Z drugiej natomiast będąc w nieustannym lęku o jego zdrowie i bezpieczeństwo - hamują jego aktywność i samodzielność.

Wychowanie cieplarniane – usuwanie z życia dziecka wszelkich przeszkód, utrudnia proces jego socjalizacji i usamodzielniania się. Pozostaje ono długo zależne od rodziców, jest z nimi silnie związane emocjonalnie lecz przy pierwszej nadarzającej się okazji zrywa ciężące mu związki, wychowane na egoistę odplaca się rodzicom obojętnością, wzgardą i lekceważeniem.

Postawa nadmiernie wymagająca cechuje rodziców mających wysokie aspiracje w stosunku do dziecka, chcących je ukształtować według idealnego wzorca, nie licząc się z jego realnymi zdolnościami i możliwościami. Dziecko nie ma żadnej swobody działania, wszelkie formy jego aktywności są narzucane i kierowane. Żąda się od niego wciąż sukcesów, a przy jakichkolwiek błędach i niepowodzeniach czeka je dezaprobata i ostra krytyka. Nie trudno w takiej sytuacji o zaburzenia nerwicowe: dziecko staje się nadmiernie pobudliwe lub odwrotnie-ospałe, apatyczne, smutne, skłonne do stanów lękowych i depresji.

Ciąży nad nim autorytet rodziców, zwłaszcza ojca, a ponieważ dziecko nie może sprostać wszystkim wymaganiom, rodzi się u niego poczucie winy za własną nieudolność albo rozwijają się skłonności agresywne, początkowo tłumione, a po pewnym okresie przejawiające się w reakcjach sprzeciwu i oporu. Przy silniejszych związkach emocjonalnych z rodzicami u młodocianych wychowywanych w rodzinach, gdzie obydwójce rodzice reprezentują postawy nadmiernego rygoru - zdarzają się próby samobójcze.

Postawy rodziców wobec dziecka nie są zawsze jednolite. Trudno powiedzieć jakie kombinacje postaw są najbardziej korzystne dla rozwoju osobowości dziecka. Nie ulega jednak wątpliwości, że gdy jedno z rodziców przejawia postawę niekorzystną dla kształtowania osobowości dziecka, to jej skutki może złagodzić lub zrównoważyć przeciwna postawa drugiego z nich np. tolerancja matki może stać się przeciwwagą rygoryzmu ojca. Nie zawsze zatem rozbieżności postaw rodzicielskich przynoszą efekty niepożądane. Ponadto warto podkreślić, że rodzice będąc w stałym wzajemnie kontakcie oraz wymianie poglądów na temat wychowywania dzieci doprowadzają do znajdowania pośredniej, jakby bardziej kompromisowej i umiarkowanej metody postępowania z dzieckiem. Dochodzi do tzw. procesu wyrównywania postaw rodzicielskich.

Postawy społeczno- moralne dzieci kształtują się w zależności od tego z jakimi typami postaw rodzicielskich miały one do czynienia w swoim

środowisku w okresie dorastania. Od tego bowiem zależy cały ich potencjał intelektualny, kulturowy i emocjonalny w ich przyszłym dorosłym życiu.

Pamiętajmy, że rozsądna miłość do dziecka wyraża się zarówno troską o zaspokojenie jego potrzeb biopsychicznych, jak i konsekwencją w stawianiu mu wymagań, które nie powinny być jednak egzekwowane w sposób bezwzględny i autorytatywny lecz w drodze porozumienia się.

Kontakty z rodzicami i osobami bliskimi stają się wzorem do naśladowania i obcowania z rówieśnikami i dorosłymi poza rodziną.

W pierwszych sześciu latach życia należy dać dziecku postawy właściwego zachowania się. Jeśli rodzina spełnia dobrze swoje zadanie w tym zakresie, to dziecko łatwiej przystosowuje się do życia w szkole, a potem w dalszym środowisku. Można powiedzieć, że wzorce ukształtowanych w rodzinie odniesień emocjonalno – społecznych przenosi dziecko do innych grup społecznych, w tym do grupy przedszkolnej, szkolnej, gdzie mogą one ulec utrwaleniu lub modyfikacji.

Mówiąc o wpływie postaw rodzicielskich na rozwój społeczno-moralny dziecka nie można pominąć **praw dziecka**, o których bardzo często zapominają rodzice wykazujący wobec dziecka postawę odrzucającą, unikającą oraz nadmiernie wymagającą. **Są one na pewno przestrzegane w rodzinie wykazującej wobec dziecka postawę uznającą prawa dziecka (którą wcześniej omawiałam) oraz rozumnej swobody.**

Dzieci posiadają szczególne prawa, bowiem rozwój ich człowieczeństwa przebiega

w szczególny sposób. Nie potrafią one same zadbać o siebie, samodzielnie kształcić swojej natury. Potrzebują do tego rodziców, opiekunów, potrzebują innych ludzi.

Naturalnymi strażnikami praw dziecka powinni być jego rodzice i opiekunowie. Dorośli nie mają wątpliwości co do praw własnych, problem pojawia się, gdy trzeba ich przekonać, iż prawa przysługują również dzieciom.

„Twórczy Nauczyciel Przedszkola”

Obserwując stosunki panujące w szkołach i w wielu rodzinach, widzimy, że niekiedy nauczyciele i rodzice zapominają, że dziecko też jest człowiekiem i przysługują mu prawa wynikające z samej istoty człowieczeństwa, jak np. prawo do godności osobistej do prywatności do samostanowienia itp. Próba zmiany takiego podejścia do dzieci jest uchwalona 20 listopada 1989r. przez ONZ Konwencja o Prawach Dziecka (ratyfikowana przez Polskę).

Na katalog praw dziecka składają się prawa: cywilne, socjalne, kulturalne i polityczne(dla starszych dzieci).Nie przyznano dzieciom praw ekonomicznych, pozostawiając je pod prawną opieką dorosłych.

W preambule, zgodnie z zasadami proklamowanymi przez ONZ, uznającymi poszanowanie praw człowieka , jego równości ,odrębności i wolności oraz prawa do życia w pokoju :potwierdza się fakt, że dziecko ze względu na swą niedojrzałość psychofizyczną potrzebuje specjalnej opieki i ochrony. Z praw zawartych w konwencji korzysta każde dziecko niezależnie od rasy, koloru skóry, płci, języka ,narodowości, urodzenia ,religii, poglądów i przekonań politycznych, statusu społecznego i materialnego. Kładzie się specjalny nacisk na potrzebę prawnej ochrony dziecka przed i po urodzeniu.

Preambuła propaguje poszanowanie tradycji oraz wartości kulturowych społeczeństwa, z którego dziecko pochodzi. Zgodnie z konwencją dziecko ma niezaprzeczone prawo do życia, nazwiska, obywatelstwa, narodowości oraz prawo do życia w rodzinie, jeśli jest to zgodne z jego najlepszym interesem, prawo do wzmacniania kontaktów z obojgiem rodziców w przypadku separacji. Konwencja daje dziecku prawo do wyrażania swoich poglądów oraz brania pod uwagę opinii dziecka w sprawach bezpośrednio go dotyczących, a ponadto prawo do wolności ekspresji, poszukiwań, uzyskiwania informacji ,propagowania własnych idei i sądów w formie ustnej, pisemnej, bądź za pomocą druku, w formie artystycznej lub z wykorzystaniem każdego innego środka przekazu według wyboru dziecka.

Artykuł 14 i 16 określa prawo dziecka do wolności myśli, wyznania i manifestowania wiary, która jest traktowana jako sprawa osobista oraz prawo do ochrony przed ingerencją w prywatność rodziny, domu korespondencji. Dziecko ma prawo do swobodnego zrzeszania się oraz wolności pokojowych zgromadzeń, jeśli nie gwałci to praw innych ludzi i jest zgodne z porządkiem publicznym, zdrowiem i moralnością społeczną.

Państwo nakłada na rodziców bądź prawnych opiekunów obowiązek dbałości o właściwy rozwój dziecka-zgodny z jego zainteresowaniami i zdolnościami. Wspiera więc rodzinę w jej oddziaływaniach i działaniach, tworząc system instytucji uzupełniających rodzinę w jej funkcjach. Ponadto państwo zobligowane jest do ochrony dziecka przed wszelkimi formami fizycznego lub psychicznego znęcania się, w tym wykorzystywania w celach seksualnych (art. 19).

Konwencja Praw Dziecka jest instrumentem regulującym prawa dziecka na świecie, ale nie jest końcem jego problemów. Funkcjonuje jako narzędzie działań ochronnych, jako przewodnik w rozpoznawaniu i przestrzeganiu specyficznych potrzeb, problemów i sytuacji dziecka. Jest wykładnią niepodważalnych argumentów, ułatwiających promowanie i realizację właściwych akcji na rzecz dzieci.

Dorota Wasielewska
Przedszkole Publiczne nr 29

Wykorzystanie wybranych metod terapeutycznych podczas zajęć muzycznych w przedszkolu

Wiek przedszkolny to szczególnie ważny okres w życiu małego dziecka. Zaczyna się w nim kształtować wrażliwość na różne dziedziny, obszary życia. Jedną z nich jest muzyka, która niewątpliwie wpływa na rozwój mowy dziecka, koordynację ruchową, rozwój słuchu fonematycznego, muzykalność, pomysłowość. Stwarza szczególne warunki dla aktywności dziecka. Ożywia apatycznych, porządkuje reakcje nadruchliwych, ułatwia przełamywanie kompleksów i pokonywanie lęków.

Uważam, że muzyka, a zwłaszcza jej rytm i metrum mają właściwości pobudzające aktywność, zachęcają do działania, porządkują ruch, narzucają pewne wzory ruchowe, poprawiają precyzję i ekonomikę ruchu. Biorąc to wszystko pod uwagę, jako nauczyciel wychowania przedszkolnego, kładę duży nacisk na zajęcia muzyczne i staram się, aby muzyka towarzyszyła nam prawie we wszystkich formach zajęć, co wpływa na ich atrakcyjność i lepsze zapamiętywanie omawianych treści.

Do zajęć muzycznych staram się wprowadzać elementy różnych metod terapeutycznych. Daje to możliwość, jak już wspomniałam, uatrakcyjniania zajęć, a także zebrania doskonałego materiału diagnostycznego, dotyczącego poszczególnych dzieci oraz całej grupy.

Pozwolę sobie krótko scharakteryzować wybrane metody terapeutyczne, które często stosuję w pracy z przedszkolakami. Jedną z nich jest Metoda Ruchu Rozwijającego Weroniki Sherborne, która poprzez odpowiednie ćwiczenia i zabawy ruchowe, rozwija poczucie własnej wartości, pewności siebie, odpowiedzialności i bezpieczeństwa. Wykorzystywana jest również w pracy z dziećmi nadpobudliwymi, agresywnymi, lęklivymi oraz z dziećmi z głębszymi rodzajami zaburzeń np. z dziećmi autystycznymi.

Metoda ta wpływa na :

„Twórczy Nauczyciel Przedszkola”

- rozwijanie świadomości własnego ciała (somatognozji)
- rozwijanie świadomości przestrzeni i działanie w niej
- umiejętność dzielenia przestrzeni z innymi ludźmi i nawiązywania z nimi bliskiego kontaktu.

Jest to niewątpliwie metoda terapeutyczna, mająca na celu skoordynowanie rozwoju psychicznego i ruchowego. Ruch w tej metodzie dzielimy na kilka kategorii, o których wcześniej wspomniałam. Istotną kategorią ruchu jest tworzenie kontaktu z drugim człowiekiem i otoczeniem.

Wprowadzając w grupie ćwiczenia w parach, powinniśmy zwrócić na to szczególną uwagę. Są dzieci, które bardzo chętnie ćwiczą taniec parami i takie, które mają z tym duży problem. Nie należy więc wymagać, aby wszyscy robili to samo i z takim samym nastawieniem. Jeżeli w grupie są dzieci, którym sprawia kłopot kontakt z kolegą, to jest to sygnał, że powinno się popracować nad kategorią ruchu określoną w metodzie W. Sherborne jako „ruch wiodący do wytworzenia kontaktu z drugim człowiekiem”.

Wiele radości niosą moim przedszkolakom wspólne zabawy z 5 – metrową chustą animacyjną, która wielkością odpowiada przeciętnej grupie dzieci-każde z nich ma swój uchwyt, a płachta mieści się w średniej wielkości sali.

Przy pomocy chusty wprowadzam takie elementy muzyki jak:

- wysokość dźwięku (wysokie, średnie, niskie)
- dynamika utworu muzycznego
- tempo i jego zmiany
- ruch okrężny
- taniec po okręgu
- ilustracje do opowiadań muzycznych.

Użycie chusty gwarantuje dzieciom wspaniałą zabawę, a przeżycie zadowolenia radości pomaga osiągnąć harmonię i zwiększa poczucie przynależności do grupy.

Bardzo często podczas zajęć muzycznych wykorzystuję elementy Metody Dobrego Startu -Marty Bogdanowicz. Opracowano ją wzorując się na francuskiej metodzie „Bon Depart”. Usprawnia ona funkcje percepcyjne i motoryczne, utrwała lateralizację, orientację w schemacie ciała i przestrzeni, rozwija mowę, oddziałuje na procesy emocjonalne i zachowania społeczne. MDS jest metodą rehabilitacji psychomotorycznej i ma zastosowanie w pracy z dziećmi o prawidłowym rozwoju oraz z dziećmi z zaburzeniami, dysfunkcjami - deficytami rozwojowymi. Najważniejszym jej elementem są zajęcia ruchowo – słuchowo -wzrokowe, w czasie których dzieci, w rytm prostej melodii (piosenki), rysują proste znaki graficzne albo litery.

Stosowanie tej metody bardzo ułatwi dzieciom naukę w klasie pierwszej oraz wpłynie na rozwój koordynacji ruchowo – słuchowo – wzrokowej. Podczas zajęć muzyczno- rytmicznych można znaleźć zawsze kilka minut na tego typu ćwiczenia. Trzeba tylko dobrać odpowiednie znaki z tabeli zamieszczonej w opracowaniu M. Bogdanowicz- „Piosenki do rysowania”.

Codzienna praca nad rozwojem motoryki małej i dużej opiera się również na stosowaniu elementów metod Karla Orffa oraz Rudolfa Labana, w których wykorzystuje się muzykę i układy ruchowe inicjowane samodzielnie przez dzieci. Stosując metodę ekspresji twórczej R. Labana stawia się dzieci w sytuacji zadaniowej, którą rozwiązują, a same rozwiązanie uznaje się za poprawne. Dzieci wykazują swoje stany psychiczne, emocjonalne, doznania za pośrednictwem ekspresji ruchowej, w tym także motoryki wyrazowej (mimika, gestykulacja, pantomima). Natomiast głównymi filarami metody Carla Orffa są: słowo (rytmiczna recytacja), ruch przy muzyce i gra na instrumentach. Można powiedzieć, że kulturę muzyczno-rytmiczną dzieci rozwijają w ścisłej korelacji

„Twórczy Nauczyciel Przedszkola”

---

z kulturą słowa i estetyką ruchu. System Orffa zakłada , że wszelka działalność muzyczna dziecka powinna być inspirowana naturalnymi potrzebami.

Jako nauczyciel wychowania przedszkolnego staram się poprzez muzykę wyzwalać w dziecku jak najwięcej aktywności twórczej, swobody i radości płynącej z obcowania z muzyką. Staram się być jak najbliżej psychiki dziecka i jego muzycznych potrzeb.

Dorota Wasielewska
Przedszkole Publiczne nr 29

Spotkanie z poetką w Przedszkolu

W dniu 22.02.2010 r. odbyło się spotkanie z panią

Krystyną Sarnowską – poetką i pisarką z naszego regionu, tworzącą dla dzieci i dorosłych, autorką tomików wierszy dla najmłodszych: „Kotki na wierzbie”, „Na kolanach taty”, „Pod płaszczem Królowej Zimy”. Najnowsza książka dla dzieci autorstwa Krystyny Sarnowskiej to opowiadanie „Kolejka dla Adasia”.

W spotkaniu uczestniczyły wszystkie dzieci z przedszkola, które wraz z nauczycielami i panią dyrektorem zebrały się w sali gimnastycznej. Wszyscy serdecznie powitali gościa. Nauczycielka z grupy sześciolatków przedstawiła poetkę, opowiedziała o jej

dorobku artystycznym i zachęciła dzieci do aktywnego udziału w spotkaniu.

Pani Krystyna Sarnowska rozpoczęła wystąpienie od zapytania dzieci o ich

ulubione wiersze i poetów. Podkreśliła rolę poezji w rozwijaniu wrażliwości, w dostrzeganiu i przeżywaniu piękna otaczającego świata. Następnie opowiedziała o sobie, o tym co ją inspiruje do twórczości oraz zaprezentowała swoje wiersze. Dzieci z

„Twórczy Nauczyciel Przedszkola”

---

dużym zainteresowaniem słuchały i zadawały wiele pytań. W podziękowaniu za miłe

i ciekawe spotkanie przedszkolaki wręczyły gościowi własnoręcznie wykonaną laurkę i bukiet kwiatów. Autorka obdarowała dzieci swoimi wierszami z autografem.

Na zakończenie sześciolatki zaprezentowały program artystyczny złożony z wierszy , piosenek i inscenizacji o tematyce zimowej , a następnie zaprosiły gościa do zwiedzenia wystawy prac plastycznych .

Spotkanie z poetką dostarczyło wielu wrażeń i przeżyć. Dzieci w miłej, pogodnej atmosferze wysłuchały utworów w autorskim wykonaniu. Dowiedziały się jak powstają wiersze, miały okazję do bezpośredniego kontaktui rozmowy z twórczynią literatury.

Udział w uroczystości wpłynie z pewnością na rozwój zainteresowania literaturą, gdyż jak powiedział Jan Brzechwa: *„Ludzie piszący dla dzieci wznoszą lekki , malowniczy most, po którym mali czytelnicy chętnie i niepostrzeżenie przechodzą od swoich ukochanych książek do wielkiej poezji, do literatury klasycznej, a potem do dzieł pisarzy współczesnych”* .

Katarzyna Pawlak
Przedszkole Publiczne nr 29

Przyroda inspiracją działalności artystycznej – program wspomagający aktywność twórczą dzieci

Działalność artystyczna jest jedną z ważniejszych form aktywności dzieci w wieku przedszkolnym. Twórczość daje radość, ale jest także ważnym elementem sprzyjającym prawidłowemu rozwojowi. Dzięki niej dziecko rozwija swą wrażliwość, kształci wyobraźnię, zmysł obserwacji, spostrzegawczość, pamięć, uczy się koncentracji uwagi, wytrwałości, utrwała swą wiedzę o świecie i postawę twórczą. Żeby dziecko mogło twórczo i ciekawie wypowiedzieć się na temat tego co je otacza, musi najpierw to poznać i przeżyć.

Dzieci od najmłodszych lat, w sposób naturalny interesują się przyrodą. Poznają ją wszystkimi zmysłami i reagują na nią w sposób bezpośredni, czynny. Spontanicznie wyrażają swój zachwyt uśmiechem, podskokiem, okrzykiem, tańcem i śpiewem. Im większa wrażliwość cechuje dziecko, tym więcej możliwości dostrzegania bogactwa i urody świata.

Zadaniem nauczyciela jest umożliwienie dziecku poznawania otaczającej przyrody, zwrócenie uwagi każdego dziecka na bogactwo i różnorodność obiektów i zjawisk, wdrażanie do aktywnego i emocjonalnego ich spostrzegania i przeżywania, uwrażliwianie na piękno przyrody, a także stworzenie warunków sprzyjających działalności artystycznej dzieci.

Inspiracją do napisania programu była trzyletnia obserwacja moich wychowanków – od maluchów do pięciolatek. Zauważyłam, że dzieci chętnie obserwowały rośliny, zwierzęta, zjawiska atmosferyczne. Opowiadały o swoich spostrzeżeniach, uczestniczyły w zabawach badawczych, gromadziły okazy przyrodnicze, przeglądały książki o tej tematyce. Inną, równie popularną, formą aktywności była działalność artystyczna. Dzieci często rysowały, malowały, wycinały, lepily, a także chętnie śpiewały, recytowały i tańczyły. Kilkoro dzieci

„Twórczy Nauczyciel Przedszkola”

---

przejawiało uzdolnienia artystyczne: plastyczne, recytatorskie, wokalne, taneczne.

Pragnąc wyjść naprzeciw zainteresowaniom i oczekiwaniom dzieci skonstruowałam program „Przyroda inspiracją działalności artystycznej”, którego **głównym założeniem jest rozwijanie twórczości artystycznej dzieci w powiązaniu z poznawaniem otoczenia przyrodniczego**. Program realizowałam wspólnie z koleżanką Joanną Zjawińską w oddziale dzieci sześciolatków w Przedszkolu Publicznym nr 29 we Włocławku w roku szkolnym 2009/2010.

Cele ogólne programu to:

- stworzenie odpowiednich warunków do poznawania i odczuwania piękna i różnorodności świata przyrody;
- pogłębienie wrażliwości estetycznej dzieci zdobytej w bezpośrednim kontakcie z przyrodą poprzez dobór odpowiedniej literatury, utworów muzycznych, malarskich, dzieł sztuki;
- stworzenie warunków sprzyjających działalności artystycznej;
- rozwijanie umiejętności wypowiedzania się poprzez muzykę, małe formy teatralne oraz sztukę plastyczną;
- wyzwolenie spontanicznej twórczości, inspirowanie do twórczej ekspresji;
- umożliwienie rozwoju zdolnym dzieciom.

Treści programowe podzieliłam na trzy działy.

- **Świat jest piękny** - odczuwam piękno świata roślin i zwierząt wszystkimi zmysłami (obcowanie z naturą).
- **Przyroda obrazem, słowem i dźwiękiem malowana** – poznaję dzieła znanych twórców poświęcone przyrodzie (obcowanie ze sztuką).
- **Jestem twórcą** – wyrażam wiedzę i odczucia związane z przyrodą w działalności artystycznej (aktywność twórcza).

„Twórczy Nauczyciel Przedszkola”

Treści poszczególnych działań realizowałyśmy w cyklu kwartalnym, z podziałem na pory roku: Jesień, Zima, Wiosna, Lato. W każdym cyklu dzieci poznawały charakterystyczne dla pory roku zjawiska zachodzące w przyrodzie:

- **bezpośrednio**, poprzez wycieczki, spacer, gromadzenie okazów przyrodniczych, obserwacje w ogrodzie przedszkolnym, zabawy badawcze,
- **pośrednio**, poprzez literaturę, oglądanie reprodukcji dzieł malarskich i artystycznych fotografii, słuchanie utworów muzycznych.

Staraliśmy się umożliwić dzieciom wielozmysłowe poznanie wybranych środowisk przyrodniczych (park, las, łąka, ogród, sad) w poszczególnych

porach roku. Szczególną uwagę przywiązywałyśmy do uwrażliwienia dzieci na koloryt pór roku, odczuwanie nastrojów związanych z porą roku, pogodą, porą dnia, bogacenie określeń odnoszących się do odczuć zmysłowych (wzrokowych, słuchowych, dotykowych, smakowych).

W celu zintensyfikowania

oddziaływań i uatrakcyjnienia zajęć nawiązałyśmy współpracę z różnymi instytucjami. W **Centrum Edukacji Ekologicznej** dzieci uczestniczyły w prelekcjach: „Jesień w przyrodzie”, „Zima w przyrodzie”, „Wiosna w przyrodzie” i warsztatach: „Ekologiczne kartki świąteczne”, „Karmniki dla ptaków”, „Wytapianie świec z wosku

pszczeliego”, „Motyle”, zwiedziły wystawę „Fauna naszego regionu”.

„Twórczy Nauczyciel Przedszkola”

Brały udział w zajęciach warsztatowych „Kot i pies” zorganizowanych przez **Galerię Sztuki Współczesnej**. Podczas **spotkania**

z poetką **Krystyną Sarnowską** dzieci wysłuchały utworów o tematyce przyrodniczej. Literaturę poznawały również na spotkaniu „Słowem malowane” w **Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej** i zajęciach z okazji Dnia Pluszowego Misia w **Bibliotece Publicznej**. Słuchały muzyki poważnej na koncertach organizowanych w przedszkolu („Fryckowa muzyka – białe i czarne klawisze”) i w **Szkole Muzycznej**. Oglądały przedstawienia teatralne.

Swoje przeżycia, odczucia oraz wiedzę przyrodniczą dzieci wyrażały w pracach plastycznych, inscenizacjach literatury, zabawach w teatr, piosenkach, improwizacjach wokalnych, tanecznych i muzycznych.

W zorganizowanych w klasie kącikach: plastycznym, teatralnym, muzycznym miały swobodny dostęp do materiałów niezbędnych do twórczości (przybory plastyczne, materiał przyrodniczy, pacynki, kukiełki, rekwizyty, instrumenty perkusyjne itp.). To, czego w kącikach brakowało wykonywały samodzielnie lub przynosiły z domu. Dzieci tworzyły własne opowiadania, wiersze, piosenki, ilustrowały je plastycznie i muzycznie. Bardzo chętnie uczestniczyły w dekorowaniu przedszkola, wykonywały także elementy scenografii do przedstawień.

„Twórczy Nauczyciel Przedszkola”

Umiejętności i zdolności artystyczne sześciolatki zaprezentowały podczas **XV Prezentacji Artystycznych Przedszkolaków w Teatrze Impresaryjnym i II Przeglądu Piosenki Przedszkolnej „Wiosna w piosence”** w naszym przedszkolu. Brały także udział

w konkursach plastycznych (m. in. „Kalendarz Misia Haribo”, „Czyste wody – zdrowe ryby”, „Poznajemy przyrodę z Wróbelkiem Elemelkiem”, „Wiosna wokół nas”).

Podsumowaniem każdego, związanego z porą roku, cyklu zajęć był występ artystyczny przed zaproszonymi gośćmi - młodszymi kolegami z naszego przedszkola, dziećmi z Przedszkola Publicznego nr 17, Przedszkola Publicznego nr 4, Przedszkola Publicznego nr 12, uczniami I klasy ze Szkoły Podstawowej nr 10.

Inscenizacja J. Brzechwy "Na straganie"

„Twórczy Nauczyciel Przedszkola”

Piosenka ilustrowana ruchem "Zimowa moda"

Dzieci z PP nr 17 i SP nr 10 oglądają zimowe przedstawienie

Dużym przeżyciem dla dzieci były kwartalne spotkania z rodzicami.

Sześciolatki prezentowały podczas nich program artystyczny, rodzice zwiedzali wystawę prac plastycznych. W programie jesiennego spotkania znalazła się zgaduj – zgadula, w której swą wiedzę i umiejętności sprawdzały zarówno dzieci, jak i dorośli. Na zimowej uroczystości rodzice

wspólnie z dziećmi układali wiersze. Spotkanie wiosenne odbyło się w Teatrze Impresaryjnym, natomiast letnie połączone zostało z uroczystością pożegnania przedszkola. Te formy prezentacji umożliwiły rodzicom zapoznanie się z dziełami plastycznymi dzieci, ich umiejętnościami wokalnymi, tanecznymi,

recytatorskimi, a samym dzieciom dały poczucie dumy i zadowolenia z efektów pracy twórczej.

Na podstawie obserwacji dzieci podczas zajęć, zabaw, uroczystości oraz analizy wykonanych przez nie prac można stwierdzić, że dzieci bardzo chętnie

uczestniczyły

w zajęciach, były aktywne i samodzielne.

Zaproponowane formy aktywności:

- były dostosowane do możliwości dzieci i odpowiadały ich zainteresowaniom;
- uwrażliwiły dzieci na piękno natury w poszczególnych porach roku;
- rozbudziły potrzebę kontaktu z malarstwem, fotografią artystyczną, literaturą, teatrem, muzyką;
- stanowiły inspirację do własnej twórczej aktywności ;
- przyczyniły się do rozwoju zainteresowań i zdolności plastycznych, recytatorskich , wokalnych i tanecznych.

Zastosowany program został pozytywnie oceniony przez rodziców, którzy widząc efekty działań udzielali wszechstronnego wsparcia.

Realizacja programu dała nam satysfakcję z osiągnięć dzieci oraz możliwość rozwoju i samorealizacji w pracy.

Katarzyna Pawlak

Przedszkole Publiczne nr 29

**„My się zimy nie boimy” – zabawy muzyczno –
ruchowo - sportowe pod hasłem: „Zima swe uroki ma”**

Cele

- doskonalenie sprawności fizycznej ze szczególnym uwzględnieniem zabaw i ćwiczeń zręcznościowych rozwijających motorykę, koordynację, gibkość i zręczność,
- rozbudzanie zainteresowań zimowymi dyscyplinami sportowymi poprzez udział w zabawach imitujących ich uprawianie,
- rozwijanie umiejętności ruchowej inscenizacji piosenek,
- czerpanie radości z uczestnictwa w zabawach zespołowych.

Cele operacyjne

Dziecko:

- wykazuje nabyte umiejętności ruchowe,
- pokonuje sprawnościowy tor przeszkód,
- wspina się na drabinki,
- wykonuje swobodne rzuty kulkami oraz rzuty do celu,
- naśladuje sporty zimowe,
- ilustruje ruchem treść piosenek,
- zgodnie współdziała w zespole,
- okazuje radość z uczestnictwa w zabawach i ćwiczeniach zręcznościowych.

Formy: zabawy i ćwiczenia o charakterze sportowym oraz zabawy muzyczno-ruchowe;

Metody: zabawowo – naśladowcze, twórcze, elementy metody ruchowej ekspresji twórczej R. Labana i intensyfikującej zajęcia ruchowe (tor przeszkód, współzawodnictwo indywidualne i zespołowe);

Pomoce: sprzęt sportowy (ławeczki, drabinki, pachołki, obręcze, piłeczki, tunele, śnieżne ślizgacze, kije i krążki do hokeja), folia bąbelkowa różnej wielkości, pudełka imitujące narty, gazety, pocięta biała bibułka, papierowe gwizdki, duża sylweta bałwanka, tekturowe ślady stóp, przebrania bałwanków, obrazki przedstawiające zabawy i sporty zimowe, płyty CD z nagraniami piosenek i muzyki poważnej.

Przebieg:

I. Powitanie dzieci i wprowadzenie w nastrój spotkania

1. Rozmowa na temat Olimpiady Zimowej 2010 w Vancouver (Kanada), dyscyplin sportowych i ich polskich reprezentantów (zawodników).
2. Zagadki słuchowe: „Co to za sprzęt zimowy?”.
3. Zagadki wzrokowe: „Co ukrywa obrazek?”

Dzieci siedzą w małych zespołach, rozdmuchują przez słomkę bibułkowy śnieg i odgadują, jakie sporty zimowe uprawiają dzieci na ukrytych obrazkach.

4. Zaproszenie do wspólnej zabawy ilustrowanej ruchem przy piosenkach: „Jadą sanie” (pł. CD „Nasza klasa 0”, cz. I, nr 19, wyd. MAC) oraz „Zima przyszła do nas w rytmie disco” (pł. CD „Śpiewające brzdące”, nr 9).

II.

1. Wprawianie w ruch śnieżynek zawieszonych na nitkach przy muzyce (podskoki, wymachy ramion, bieg, dmuchanie).

„Twórczy Nauczyciel Przedszkola”

2. Rywalizacja zespołowa w konkurencjach sportowych (przy odpowiednio dobranej muzyce):

- wyścigi narciarzy slalomem w tekturowych pudełkach imitujących narty,
- hokej: wprowadzenie krążka kijem do wyznaczonego miejsca,
- wożenie na folii bąbelkowej i śnieżnych ślizgaczach.

3. Odpoczynek: w ciszy strzelanie z folii bąbelkowej w dowolny sposób (trzaskający lód).

4. Zespołowe robienie kul z gazet (chłopcy i dziewczynki) przy muzyce:

- próba ułożenia piramidy z wykonanych kul

gazetowych,

- bitwa na śnieżki – dzieci ustawione po dwóch stronach tuneli wykonują rzuty kulkami w przeciwników bitwy śnieżnej,
- zbieranie kul i składanie ich w tunelach.

5. „Kraina lodowcowa” – sprawnościowy tor przeszkód

Przy odpowiednio dobranej muzyce poważnej dzieci pokonują tor przeszkód:

- przejście po śladach stóp,
- czworakowanie w tunelu,
- wejście na ławeczkę pod skosem zaczepioną o drabinkę (wg inwencji dziecka, przy asekuracji nauczyciela),
- przejście na drugą

- ławeczkę zamocowaną obok i zjazd (wg pomysłu dziecka),
- rzuty piłeczkami w sylwetkę bałwana (2 rzuty: prawą i lewą ręką),
- wędrowanie po śladach stóp,
- przejście między szczelinami lodowcowymi,
- wspinaczka po drabince po gwiazdki (konieczna asekuracja nauczyciela),
- czworakowanie w tunelu,
- powrót po śladach stóp do mety.

6. Lepienie bałwanów

Dzieci podzielone na zespoły. Ubieranie jednego dziecka z zespołu w strój bałwanka przy piosence "Ulepimy bałwana" (ubieranie ograniczone do czasu trwania piosenki).

7. Taniec dzieci z bałwankami przy piosence „Zimowa poleczka”.

III. Zakończenie spotkania

1. Przy spokojnej muzyce bałwanki zamiatają miotełkami bibułkowy śnieg, pozostałe dzieci, malują na pleksie „Zimowy pejzaż” (rozpoznają miętowy zapach farby).
2. Wystawa prac, wręczenie dzieciom medali olimpijskich, podziękowanie za wspólną, wspaniałą zabawę.

Dorota Woźniak
Przedszkole Publiczne Nr 26
„Kujawska Przystań”